

SIMPOSI INTERNACIONAL DEL GRUP DE RECERCA LAIREM

**JOGLARS, MINISTRILS, ACTORS:
LITERATURA, MÚSICA, ARTS I ESPECTACLE
DEL SEGLE XII AL XVI A L'EUROPA ROMÀNICA**

I-2 DE FEBRER DE 2011

PRESENTACIÓ

M'és grat de presentar aquest Simposi "Joglars, Ministrils, Actors": uns protagonistes inaferrables, perquè la seua activitat és difícil de retenir i se'n escapa com aigua en cistella, tot i que són els més dinàmics motors de l'entreteniment medieval, els difusors més eficaços de la literatura romànica -recitadors èpics, cantors dels trobadors, contadors de ficcions i professionals de l'espectacle- que van desplegar un ampli ventall de recursos i tècniques expressives de tipus retòric, corporal i musical, per tal d'arribar a un públic variat i múltiple en interessos i expectatives. Els joglars van col·laborar decisivament en la consolidació i propagació de l'imaginari romànic reunint l'expressió poètica amb la melòdica i la gestual i escampant la seua imatge a tots els racons de l'art escultòric, pictòric i performatiu. L'època d'or dels joglars van ser els segles XII i XIII; al XIV es destaquen els especialistes sonadors d'instruments que reben el nom de ministrils, mentre que l'interpret es prestigia desdoblant-se en autor i s'encamina cap a una professionalització actoral que el conduirà a les portes del Renaixement.

Però durant gairebé un mil·lenni l'ofici de l'actor, del joglar, del mim, va ser acarnissadament perseguit pel poder més estable i permanent de l'època medieval: l'Església catòlica, que va condemnar l'activitat teatral des dels primers segles del cristianisme, amb l'exclusió dels professionals de l'espectacle de la comunitat cristiana, negant-los l'enterrament en lloc sagrat i fent extensiu el blasme als receptors del seu entreteniment. Una operació "teatricida" d'una virulència semblant a la que pateix la nostra llengua i cultura per part dels poders polític, judicial i mediàtic de l'Estat que ens expolia i maltracta.

Les traces de la joglaria medieval s'han fet gairebé invisibles com a resultat de l'acció repressiva d'aquell poder teocràtic que no va deixar mai de sotmetre i humiliar aquells que feien córrer idees i estimulaven l'enteniment, actes considerats perniciosos pels impulsors del pensament únic i de la fe veritable. Encara a

finals del segle xx, l'aparell eclesiàstic es va esquinçar les vestidures i es va recarregar com una papaterra quan va rebre el Premi Nobel de Literatura Dario Fo, l'últim joglar contemporani, i l'òrgan informatiu del Vaticà va posar com a titular amb grosses lletres de portada: "El Nobel per un buffone!", amb el mateix menyspreu i idèntica bel·ligerància que usa el partit demagògic que fomenta la xenofòbia en la democràcia més escarransida i precària d'Europa.

Entre avui i demà especialistes en destriar el gra de la palla us presentaran noves llums sobre aquells professionals de la literatura, de la música, de les arts de l'espectacle que es van erigir en uns veritables activistes culturals malgrat la situació marginal a què es veien sotmesos. Investigadors de l'època medieval des de distintes òptiques disciplinàries ens donaran un tast de les seues últimes recerques, i els agraeixo que hagen volgut fer l'esforç d'estar entre nosaltres. Espero que els seus dictats us siguem de profit.

Francesc Massip

Coordinador del Grup de Recerca LAiREM (2009 SGR 258)

Universitat Rovira i Virgili

Tarragona, 1 de febrer de 2011